

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ГОДИШЕН КОНСОЛИДИРАН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА И
КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

31 декември 2022 година

Обща информация.....	i
Консолидиран доклад за дейността.....	ii
Доклад на независимия одитор.....	iv
Консолидиран отчет за всеобхватния доход.....	1
Консолидиран отчет за финансовото състояние.....	2
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал.....	3
Консолидиран отчет за паричните потоци.....	4
Приложение към консолидирания финансовия отчет.....	5
1. Корпоративна информация.....	5
2.1. База за изготвяне.....	5
2.2. Промени в счетоводната политика.....	6
2.3. Обобщение на съществените счетоводни политики.....	6
2.4. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения.....	17
3. Приходи и разходи.....	19
4. Разход за данък върху доходите и отсрочени данъчни активи.....	21
5. Машини, съоръжения и оборудване.....	22
6. Нематериални активи.....	23
7. Материални запаси.....	24
8. Търговски и други вземания.....	24
9. Данъци за възстановяване.....	25
10. Парични средства.....	25
11. Собствен капитал.....	26
12. Заеми.....	28
13. Договори за лизинг.....	29
14. Търговски и други задължения.....	29
15. Задължения към персонала.....	29
16. Сделки със свързани лица.....	29
17. Цели и политика за управление на финансовия риск.....	30
18. Равнение на задълженията, възникнали от финансова дейност.....	34
19. Управление на капитала.....	35
20. Събития след отчетната дата.....	35

Изпълнителен директор

Райчо Райчев

Адрес

ул. Флора No 1А
София 1404, България

Единен идентификационен код

203367904

Обслужваща банка

УниКредит Булбанк АД
Европейска Инвестиционна Банка

Одитор

Грант Торнтон ООД
бул. Черни връх № 26,
1421 София

ЕНДУРОСАТ ЕАД

КОНСОЛИДИРАН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

Ръководството на “ЕндуроСат” ЕАД („Дружеството“ и заедно с дъщерните си предприятия – „Групата“) представя своя годишен консолидиран доклад и годишния консолидиран финансов отчет към 31 декември 2022 г., изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчетване, така както са приети за прилагане в Европейския съюз.

ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА

Описание на основната дейност

Компанията майка “ЕндуроСат” ЕАД е учредена през 2015 г. Капиталът на Дружеството към 31 декември 2022 г. е 82,532 (осемдесет и две хиляди петстотин тридесет и два) лева, разпределен в 82,532 осемдесет и две хиляди петстотин тридесет и два) броя акции с номинална стойност от 1 (един) лев всяка. Дружеството се представлява от Райчо Русланов Райчев. Седалището на Дружеството е в гр. София, ул. “Флора” № 1А.

“ЕндуроСат” ЕАД е водещ доставчик на наносателитни системи и услуги. Основната дейност на Дружеството е предоставяне на космически инфраструктурни решения, които позволяват бърз и лесен достъп на клиентски товари до космоса, както и ефективни операции в орбита. Космосът като услуга покрива всички аспекти на една космическа мисия – от интеграцията на полезния товар, изстрелването до управление и контрол на данни, чрез потребителски облачно базиран интерфейс.

Клиентите на Дружеството са комерсиални, проучвателни и научни екипи. Фокусът е върху развитието на следващо поколение съзвездия от сателити и изследователски програми.

Основната иновация на Дружеството е неговия софтуерно дефиниран сателит, който е в състояние да носи множество космически сензори на всеки полет, на значително по-ниска цена от установената в индустрията и за значително по-кратко време. Софтуерно дефинираната архитектура на сателита позволява изпълнението на множество мисии без никакви модификации – значително подобрение в космическата индустрия. Софтуерно-дефинираните сателити на Дружеството се използват от над 150 клиента.

През 2022 година Групата продължи активно да създава следващото поколение софтуерно дефинирани сателити и модули.

В допълнение, Групата направи първите си стъпка в областта на предоставяне на космически услуги, наречени Космосът като услуга. Основни пазари за Групата са Европа, Америка, Азия и Австралия.

Действия в областта на научноизследователската и развойната дейност

Групата има за основна цел разработване на сателити и сателитни платформи.

Към 31 декември 2022 г. са разработени вътрешно и произведени общо 36 уникални системи/модули. Това включва сателитни модули и поддържащо оборудване. Развойната дейност включва иновации в областта на електрониката, комуникациите и механичния дизайн. По време на разработката, модулите са били обект на непрекъснато подобряване не на качеството и функционалността, като се следят изискванията на пазара и най-новите тенденции в технологиите и производството.

Значими събития след датата на консолидирания финансов отчет

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на оторизирането му за издаване.

ВЕРОЯТНО БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ НА ГРУПАТА

Планът на Групата е да еволюира в доставчик на космически услуги с данни. Групата цели да привлече нови клиенти и на тази база да увеличи продажбите си чрез новото си приложение “Космосът като услуга”. Бизнесът със сателити и модули се очаква също да расте значително. Всички сателити и модули преминаха успешно нужните тестове и верификации. “ЕндуроСат” АД непрекъснато разширява портфолиото си от продукти, като компанията е в състояние да отговори изцяло на нуждите на 95% от пазара на наносателити. В допълнение, Групата направи първи стъпки към предоставяне на космически услуги на крайни клиенти. Очакванията на ръководството са, тези услуги да се превърнат в основен източник на приходи в близките 3 до 5 години.

Групата залага на най-качествени и най-модерни електронни компоненти, материали за платки, технологии и производство, за да гарантира най-високо качество и иновативност на своите модули. Компанията се стреми да отвори второ производствено звено, за да отговори на търсенето на своите продукти. В краткосрочен план Дружеството цели да заеме водещ пазарен дял на пазара на наносателити по отношение на броя на обслужваните клиенти и размера на приходите.

Кадровата политика на дружеството е свързана с разширяване на инженерните и технически екипи, отговарящо пропорционално на разрастване на дейността, сключените договори и финансовото състояние.

ЕНДУРОСАТ ЕАД
КОНСОЛИДИРАН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

Към 31 декември 2022 г. Групата се финансира чрез увеличение на капитала на дружеството майка, от средства, генерирани от основната дейност, както и отчасти със средства от програми на ЕС. Групата успя да популяризира значително дейността си с участия на водещи световни изложения и конференции за наносателити.

УПРАВЛЕНИЕ

През 2022 г. са изплатени възнаграждения на ключов управленски персонал в размер на 297 хил.лв. (2021 г.: 99 хил.лв). Членовете на съвета на директорите нямат специални права за придобиване на акции и облигации на Дружеството. Дружеството-майка, спрямо първоначално декларираните пред него обстоятелства, няма данни за промени в участието на членовете на съвета на директорите в други търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети. През годината не са сключвани сделки по чл. 240б от Търговския закон.

Дружеството-майка не е придобивало собствени акции. Няма настъпили събития с необичаен характер. Няма сделки, водени извънбалансово. Групата няма регистрирани клонове.

ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ И ОСНОВНИ РИСКОВЕ

Изпълнителният директор на “ЕндуроСат” АД определя състоянието на Групата като стабилно и изготвянето на финансовия отчет за 2022 г. на базата на принципа за “действащо предприятие” като обосновано. Основание за такъв извод дават растящият обем на продажбите и подобряването на резултатите на Групата спрямо предходните години.

Основните показатели за дейността на Групата са както следва:

	<u>2022 г.</u>	<u>2021 г.</u>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Приходи от дейността	13,502	5,714
Оперативна печалба /(Загуба)	(1,629)	399
Печалба / (Загуба) за годината	(2,624)	135

Основните рискове, на които е изложена Групата, са оповестени в Приложение 17 от консолидирания финансов отчет.

Отговорности на ръководството

Според българското законодателство, ръководството следва да изготвя консолидиран финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Групата към края на годината, нейното финансово представяне и паричните потоци.

Ръководството потвърждава, че е прилагало последователно адекватни счетоводни политики при изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет към 31 декември 2022 г. и е направило разумни и предпазливи преценки, предположения и приблизителни оценки.

Ръководството потвърждава също, че се е придържало към действащите счетоводни стандарти, като финансовият отчет е изготвен на принципа на действащото предприятие.

Ръководството носи отговорност за правилното водене на счетоводните регистри, за целесъобразното управление на активите и за предприемането на необходимите мерки за избягване и разкриване на евентуални злоупотреби и други нередности.

27.09.2023

Райчо Райчев
Изпълнителен директор
ЕндуроСат ЕАД

ЕНДУРОСАТ ЕАД
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

Приложение	2022 г.	2021 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Продажба на продукция	11,593	4,316
Предоставяне на услуги	1,909	1,398
Общо приходи от договори с клиенти	13,502	5,714
Приходи от финансиране	279	823
Други приходи	23	680
Общо приходи	13,804	7,217
Изменение в салдата на незавършено производство и продукция	886	52
Капитализирани разходи	4,545	258
Разходи за суровини материали и консумативи	(6,285)	(1,357)
Разходи за външни услуги	(2,552)	(1,039)
Разходи за амортизация	(2,363)	(1,358)
Разходи за заплати и осигуровки	(9,120)	(2,815)
Други разходи	(544)	(559)
Оперативна печалба	(1,629)	399
Нетни финансови разходи	(1,272)	(244)
Печалба преди данъци	(2,901)	155
Разход за данък върху доходите	277	(20)
Печалба за годината	(2,624)	135
Друг всеобхватен доход		
<i>Операции, отнесени в печалби или загуби</i>		
Разлики при консолидиране на чуждестранни операции	2	-
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	2	-
Общ всеобхватен доход, нетно от данъци	(2,622)	135

 Райчо Райчев
 Изпълнителен директор
 ЕндуроСат ЕАД

 Йордан Къчев
 ЕндуроСат ЕАД
 Съставител на консолидирания финансов отчет

Дата на съставяне: 27.09.2023 г.

С одиторски доклад от 27.09.2023 г.
 Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
 Марий Апостолов, управител
 Силвия Динова, регистриран одитор отговорен за одита

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване на 27 септември 2023 г. от Съвета на директорите.
 Приложенията от страница 5 до страница 35 са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

ЕНДУРОСАТ ЕАД
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

Приложение	31 декември	31 декември
	2022 г.	2021 г.
	хил. лв.	хил. лв.
АКТИВИ		
Нетекущи активи		
Машини, съоръжения и оборудване	5	6,989
Нематериални активи	6	10,825
Отсрочени данъчни активи	4.2	405
		18,219
Текущи активи		
Материални запаси	7	3,270
Търговски и други вземания	8	7,713
Данъци за възстановяване	9	772
Парични средства	10	1,352
		13,107
		31,326
ОБЩО АКТИВИ		
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		
Собствен капитал		
Акционерен капитал	11.1	83
Премийни резерви	11.1	12,239
Други компоненти на собствения капитал	11.2	227
Неразпределена печалба/загуба		(2,243)
Общо собствен капитал		10,306
Пасиви		
Нетекущи пасиви		
Заеми	12	9,622
Задължения за плащания на база на акции	12	1,109
Задължения по договори за лизинг	13	2,369
Получено финансиране	3.2	653
		13,753
Текущи пасиви		
Заеми	12	2,549
Търговски и други задължения	14	1,953
Задължения по договори за лизинг	13	950
Задължения по корпоративен данък		3
Получено финансиране	3.2	100
Задължения към персонала	15	1,712
		7,267
		21,120
		31,326
ОБЩО ПАСИВИ		
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		

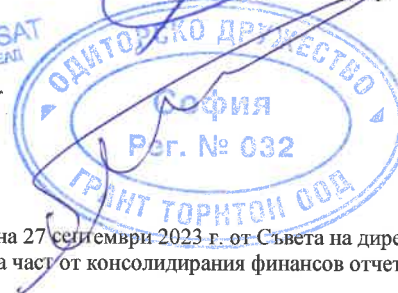
Райчо Райчев
 Изпълнителен директор
 ЕндуроСат ЕАД

Йордан Кръчев
 ЕндуроСат ЕАД
 Съставител на консолидирания финансов отчет

Дата на съставяне: 27.09.2023 г.

С одиторски доклад от 27.09.2023 г.
 Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
 Марий Апостолов, управител
 Силвия Динова, регистриран одитор отговорен за одита

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване на 27 септември 2023 г. от Съвета на директорите.
 Приложенията от страница 5 до страница 35 са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

ЕНДУРОСАТ ЕАД
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

	Акционерен капитал	Премийни резерви	Други компоненти на собствения капитал	Натрупан резултат	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари 2021 г.	78	7,354	-	250	7,682
Всеобхватен доход за годината					
Печалба за годината	-	-	-	135	135
Друг всеобхватен доход, нетен от данъци	-	-	-	-	-
Общ всеобхватен доход за годината	-	-	-	135	135
Сделки със собствениците					
Емисия на акции (Приложение 11.1)	5	4,885	-	-	4,890
Програма за опции върху акции за служител – стойност на предоставените услуги (Приложение 11.2)	-	-	114	-	114
Общо сделки със собствениците	5	4,885	114	-	5,004
Салдо на 31 декември 2021 г.	83	12,239	114	385	12,821
Салдо на 1 януари 2022 г.	83	12,239	114	385	12,821
Всеобхватен доход за годината					
Печалба за годината	-	-	-	(2,624)	(2,624)
Друг всеобхватен доход, нетен от данъци	-	-	2	-	2
Общ всеобхватен доход за годината	-	-	2	(2,624)	(2,622)
Сделки със собствениците					
Прехвърляне в законови резерви (Приложение 11.2)	-	-	4	(4)	-
Програма за опции върху акции за служител – стойност на предоставените услуги (Приложение 11.2)	-	-	107	-	107
Общо сделки със собствениците	-	-	111	(4)	107
Салдо на 31 декември 2022 г.	83	12,239	227	(2,243)	10,306

Райчо Райчев
 Изпълнителен директор
 ЕндуроСат ЕАД

Йордан Кълиев
 ЕндуроСат ЕАД
 Съставител на консолидирания финансов отчет

Дата на съставяне: 27.09.2023 г.

С одиторски доклад от 27.09.2023 г.
 Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
 Марий Апостолов, управител
 Силвия Динова, регистриран одитор отговорен за одита

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване на 27 септември 2023 г. от Съвета на директорите. Приложенията от страница 5 до страница 36 са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

ЕНДУРОСАТ ЕАД
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
 За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

Приложение	2022 г.	2021 г.
	хил. лв.	хил. лв.
ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ		
Постъпления от контрагенти	12,818	4,858
Плащания към контрагенти	(11,594)	(4,810)
Плащания към персонала	(5,363)	(2,649)
Получено финансиране	544	682
Платен корпоративен данък	(134)	(32)
Платени данъци	(602)	(207)
Възстановени данъци	1,304	602
Нетни парични потоци от оперативна дейност	(3,027)	(1,556)
ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ		
Покупка на дълготрайни активи	(5,215)	(5,038)
Плащане за придобиване на дъщерно предприятие, нетно от придобитите парични средства	-	(10)
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност	(5,215)	(5,048)
ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ		
Постъпления от емисия на акции	-	4,890
Получени заеми	-	9,779
Плащания по договори за лизинг	(735)	(512)
Платени лихви	(346)	(13)
Нетни парични потоци от финансова дейност	(1,081)	14,144
Нетна промяна на паричните средства и паричните еквиваленти	(9,323)	7,540
Курсови разлики	-	-
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	8,179	640
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	(1,144)	8,180

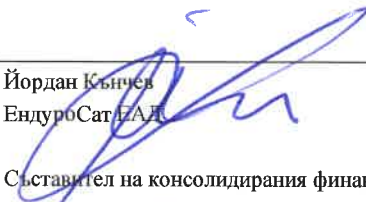
10

Райчо Райчев
 Изпълнителен директор
 ЕндуроСат ЕАД

Дата на съставяне: 27.09.2023 г.

 Йордан Кънчев
 ЕндуроСат ЕАД
 Съставител на консолидирания финансов отчет

С одиторски доклад от 27.09.2023 г.
 Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
 Марий Апостолов, управител
 Силвия Динова, регистриран одитор отговорен за одита

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване на 27 септември 2023 г. от Съвета на директорите. Приложенията от страница 5 до страница 36 са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

ЕНДУРОСАТ ЕАД ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

1. Корпоративна информация

“ЕндуроСат” ЕАД (наричано „Дружеството“ и заедно с дъщерните си предприятия – „Групата“) е учредено през 2015 г. и е вписано в Търговския регистър към Агенцията по вписванията с ЕИК 203367904. Капиталът на дружеството към 31 декември 2022 г. е 82,532 лева, разпределен в 72,799 броя обикновени поименни акции с право на глас, 7,828 броя привилегирани поименни акции с право на глас и 1,905 броя привилегирани налични поименни акции без право на глас, всички с номинална стойност от 1 лев всяка. Към 31.12.2022 г. Дружеството се представлява от изпълнителния директор Райчо Райчев. Седалището на дружеството е в гр. София, ул. “Флора” № 1А.

Групата е с основен предмет на дейност: извършване на научни и технологични проучвания и изследвания; разработване на аерокосмически технологии; проучване и анализ на технологии и техните приложения; създаване на научни и технологични концепции и проекти - предимно с аерокосмическа насоченост; инженерни проекти; консултантски услуги и анализ на технологии; дейности с технологии (нанотехнологии, материалознание, роботика и мехатроника, изкуствен интелект и др.); обучителни програми и създаване на образователни инициативи и проекти; дейности, свързани със създаването на проекти (аерокосмически, енергийни, екологични, образователни), както и всяка друга дейност, незабранена от закона.

През 2022г., Групата предприе реструктуриране, в резултат на което през ноември 2022 г. едноличен собственик стана компанията EnduroSat S.a.r.l., Люксембург, притежаваща 100% от акциите на Дружеството. Към 31 декември 2022 г. Райчо Райчев е краен собственик.

Консолидираният финансов отчет включва индивидуалния финансов отчет на “ЕндуроСат” ЕАД и финансовите отчети на дъщерните дружества „ЕндуроСат Трейдинг“ ЕООД (с предишно наименование “Солар Спейс” ЕООД), ЕндуроСат Италия СРЛ, ЕндуроСат САС Франция и ЕндуроСат Инк., САЩ. Консолидираният финансов отчет на “ЕндуроСат” ЕАД за годината, приключваща на 31 декември 2022 г., е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 27 септември 2023 г.

2. Счетоводна политика

2.1 База за изготвяне

Консолидираният финансов отчет е изготвен на база историческа цена. Консолидираният финансов отчет е представен в български лева и всички показатели са закръглени до най-близките хиляда български лева (хил. лв.), освен ако е упоменато друго.

Изявление за съответствие

Консолидираният финансов отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансова отчетност (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета. Международните счетоводни стандарти включват Международните счетоводни стандарти, Международните стандарти за финансова отчетност и свързаните с тях тълкувания, последващите изменения на тези стандарти и свързаните с тях тълкувания, бъдещите стандарти и свързаните с тях тълкувания, издадени или приети от Съвета по международните счетоводни стандарти.

Българското законодателство не забранява решението за приемане на годишния счетоводен отчет да бъде отменен (по надлежния ред) и при необходимост да се състави и публикува нов коригиран годишен счетоводен отчет за същата отчетна година.

Действащо предприятие

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие. При тази преценка е взета предвид цялата налична информация за предвидимото бъдеще, което е поне, но не е ограничено до дванадесет месеца от края на отчетния период. Състоянието на Групата е стабилно и изготвянето на консолидирания финансов отчет за 2022 г. на базата на принципа за “действащо предприятие” е обосновано. Основание за такъв извод дават растящият обем на продажбите и значителното подобряване на резултатите.

От значение е и това, че индустрията, в която Групата оперира, не е сред непосредствено засегнатите индустрии от пандемията от коронавирус или войната в Украйна.

Ръководството анализира рисковете за Групата, основно свързани с непрекъсваемост на бизнес процесите и осигуряване на безопасни условия на работа за служителите и прецени, че не очаква да има бъдещи негативни въздействия върху дейността на Групата, свързани с бизнес модела, правните и договорните отношения, служителите и оборотните средства в резултат на Covid-19 и войната в Украйна.

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

2.2 Промени в счетоводната политика

Нови стандарти, промени и тълкувания, в сила от 1 януари 2022 г.

Дружеството е приело следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти и одобрени от ЕС, които са уместни и в сила за финансовите отчети на Дружеството за годишния период, започващ на 1 януари 2022 г., но нямат значително влияние върху финансовите резултати или позиции на Дружеството:

- Изменения в МСФО 3 Бизнес Комбинации, МСС 16 Имоти, машини и съоръжения, МСС 37 Провизии, условни задължения и условни активи в сила от 1 януари 2022 г., приети от ЕС
- Годишни подобрения 2018-2020 г. в сила от 1 януари 2022 г., приети от ЕС

Издадени нови и изменени МСФО стандарти, които още не са влезли в сила

Към датата на одобрението на този финансов отчет, Дружеството не е приложило следните нови и изменени МСФО, които са били издадени, но още не са влезли в сила и (в някои случаи) все още не са били приети от ЕС:

- МСФО 17 „Застрахователни договори“ в сила от 1 януари 2023 г., приет от ЕС
- Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори в сила от 1 януари 2023 г., приет от ЕС
- Изменения на МСС 1 Представяне на финансовите отчети, МСФО Изявления за приложение 2: Оповестяване на счетоводни политики, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС
- Изменения в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки: Определение на счетоводни приблизителни оценки, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС
- Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочените данъци свързани с активи и пасиви произтичащи от единични транзакции в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС
- Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС.
- Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи, в сила не по-рано от 1 януари 2024 г., все още не са приети от ЕС
- Изменения на МСФО 16 Лизинг: Задължение по лизинг при продажба и обратен лизинг в сила не по-рано от 1 януари 2024 г. Все още не са приети от ЕС
- МСФО 14 „Отсрочени сметки при регулирани цени“ в сила от 1 януари 2016 г., не са приети от ЕС

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики

а) Принципи на консолидация

Дъщерни предприятия са всички предприятия, които са контролирани от Групата. Групата контролира едно предприятие, когато е изложена на или има права върху променливата възвръщаемост от нейното участие в предприятието и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия в предприятието, в което е инвестирано. Дъщерните предприятия се консолидират от датата, на която Групата придобива контрол. Те са деконсолидирани от датата, на която Групата прехвърля контрол.

Групата отчита бизнес комбинациите чрез прилагане на метода на придобиване.

Вътрешногруповите операции, салда и нереализирани печалби от сделки между предприятията от Групата се елиминират. Нереализираните загуби също се елиминират освен в случаите, когато операцията е доказателство за загуба от обезценка на прехвърления актив. Счетоводните политики на дъщерното дружество са съпоставими с тези на Групата.

б) Превръщане в чуждестранна валута

Консолидираният финансов отчет е представен в български лева, която е функционалната валута и валутата на представяне на Групата. Сделките в чуждестранна валута първоначално се отразяват във функционалната валута по обменния курс на датата на сделката. Монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути се преизчисляват във функционалната валута, в края на всеки месец по заключителния обменен курс на Българска Народна Банка за последния работен ден от съответния месец. Всички курсови разлики се признават в отчета за всеобхватния доход. Немонетарните активи и пасиви, които се оценяват по историческа цена на придобиване в чуждестранна валута се превръщат във функционалната валута по обменния курс към датата на първоначалната сделка (придобиване).

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

в) Машини, съоръжения и оборудване

Машините, съоръженията и оборудването се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка, ако има такива. Цената на придобиване включва и разходи за подмяна на части от машините, съоръженията и оборудването и разходи по заеми по дългосрочни договори за строителство, при условие, че отговарят на критериите за признаване на актив.

При извършване на разходи за основен преглед на машина и/или съоръжение те се включват в балансовата стойност на съответния актив като разходи за подмяна, при условие че отговарят на критериите за признаване на актив. Всички други разходи за ремонт и поддръжка се признават в отчета за всеобхватния доход в периода, в който са извършени.

Амортизацията се изчислява на база на линейния метод за срока на полезния живот на активите, който е определен както следва:

Машини, съоръжения и оборудване	2-10 години
Сателити	5 години
Стопански инвентар	5-6 години

Актив се отписва при продажбата му или когато не се очакват никакви бъдещи икономически изгоди от неговото използване или при освобождаване от него. Печалбите или загубите, възникващи при отписването на актива (представляващи разликата между нетните постъпления от продажбата, ако има такива, и балансовата стойност на актива) се включват в отчета за всеобхватния доход, когато активът бъде отписан.

В края на всяка финансова година се извършва преглед на остатъчните стойности, полезния живот и прилаганите методи на амортизация на активите и ако очакванията се различават от предходните приблизителни оценки, последните се променят в бъдещи периоди.

г) Нематериални активи

Нематериалните активи, придобити отделно, се оценяват първоначално по цена на придобиване.

Вътрешносъздаден нематериален актив, възникващ от развойната дейност (или от фазата на развойната дейност на вътрешен проект), се признава, единствено и само когато Групата може да докаже следното:

- техническата изпълнимост на завършването на нематериален актив, така че той да бъде на разположение за ползване или продажба;
- намерението за завършване на нематериалния актив и неговото използване или продажба;
- техническата осъществимост на завършването на нематериален актив, така че да е на разположение за употреба или продажба;
- как нематериалният актив ще генерира вероятни бъдещи икономически ползи;
- наличието на адекватни технически, финансови и други ресурси за приключване на развойната дейност и за ползването или продажбата на нематериалния актив;
- нейната способност за надеждно определяне на разходите, отнасящи се до нематериалния актив по време на неговото разработване.

След първоначалното признаване нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Полезният живот на нематериалните активи е определен като ограничен, както следва:

Софтуер	2 години
Търговска марка	2-5 години
Продукти от развойна дейност	5 години
Уебсайт	3 години

Нематериалните активи с ограничен полезен живот се амортизират за срока на полезния им живот и се тестват за обезценка, когато съществуват индикации, че стойността им е обезценена. Амортизационният период и методът за амортизация на нематериалните активи с ограничен полезен живот се преглеждат най-малко в края на всяка финансова година. Промените в очаквания полезен живот или модел на усвояване на бъдещите икономически изгоди от нематериалния актив се отчитат чрез промяна на амортизационния срок или метод и се третира като промяна в приблизителните счетоводни оценки. Разходите за амортизация на нематериалните активи с ограничен полезен живот се класифицират по тяхната функция в отчета за доходите, съобразно използването (предназначението) на нематериалния актив.

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

д) Данъци

Текущ данък върху доходите

Текущите данъчни активи и пасиви за текущия и предходни периоди се признават по сумата, която се очаква да бъде възстановена от или платена на данъчните власти. При изчисление на текущите данъци се прилагат данъчните ставки и данъчните закони, които са в сила или са в значителна степен приети към отчетната дата. Текущите данъци се признават директно в собствения капитал (а не в отчета за всеобхватния доход), когато данъкът се отнася до статии, които са били признати директно в собствения капитал.

Отсрочен данък върху доходите

Отсрочените данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към отчетната дата, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансови стойности.

Отсрочени данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики освен до степента, до която отсроченият данъчен пасив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката.

Активи по отсрочени данъци се признават за всички намаляеми временни разлики, пренесени неизползвани данъчни кредити и неизползвани данъчни загуби, до степента, до която е вероятно да е налице облагаема печалба, срещу която да бъдат използвани намаляемите временни разлики, пренесените неизползвани данъчни кредити и неизползваните данъчни загуби, освен ако отсроченият данъчен актив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката.

Групата извършва преглед на балансовата стойност на отсрочените данъчни активи към всяка отчетна дата и я намалява до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява целият или част от отсрочения данъчен актив да бъде възстановен.

Непризнатите отсрочени данъчни активи се преразглеждат към всяка отчетна дата и се признават до степента, до която е станало вероятно да бъде реализирана облагаема печалба, която да позволи отсрочения данъчен актив да бъде възстановен.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или влезли в сила, в значителна степен, към отчетната дата.

Отсрочените данъци, свързани със статии, признати извън печалбата или загубата, се признават извън печалбата или загубата. Отсрочените данъци се признават в зависимост от свързаната с тях сделка или в другия всеобхватен доход, или директно в собствения капитал.

Групата компенсира отсрочени данъчни активи и пасиви само тогава, когато има законово право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода, наложени от един и същ данъчен орган за едно и също данъчнозадължено предприятие.

Данък върху добавената стойност (ДДС)

Приходите, разходите и активите се признават нетно от ДДС, с изключение на:

- ДДС, възникващ при покупка на активи или услуги не е възстановим от данъчните власти, в който случай ДДС се признава като част от цената на придобиване на актива или като част от съответната разходна позиция, както това е уместно; и
- вземанията и задълженията, които се отчитат с включен ДДС.

Нетната сума на ДДС, възстановима от или дължима на данъчните власти, се включва в стойността на вземанията или задълженията в баланса.

е) Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализируема стойност.

Разходите, направени във връзка с доставянето на материалните запаси до тяхното настоящо местоположение и състояние, се отчитат както следва:

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

е) Материални запаси (продължение)

- Материали - доставна стойност, определена на база на метода „средно-претеглена стойност“;
- Готова продукция и незавършено производство - стойността на употребените преки материали, труд общи производствени разходи, разпределени на база на нормален производствен капацитет, без да се включват разходите по заеми.

Нетната реализируема стойност е предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност минус приблизително оценените разходи за завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

ж) Акционерен капитал

Акционерният капитал е представен по номиналната стойност на издадените и платени акции. Постъпленията от издадени акции над тяхната номинална стойност се отчитат като премийни резерви.

з) Лизинг

Групата ползва офис под наем. Активите, наети по лизингови договори, се представят като право на ползване на актив и кореспондиращ пасив, считано от датата, на която съответния актив е на разположение за ползване от Групата.

Активите и пасивите от лизингови договори се оценяват първоначално по текущата им стойност. Задълженията по договори за лизинг включват текущата стойност на следните лизингови плащания:

- фиксирани плащания, намалени с евентуални стимули, които подлежат на получаване;
- променливи плащания, базирани на индекс или друга променлива величина, уточнена към датата на встъпване в договора, в случай че са договорени такива;
- суми, дължими по гаранции за остатъчна стойност, ако са договорени такива;
- цена за упражняване на опция за закупуване на актива, в случай, че е сигурно, че Дружеството ще упражни опцията;
- наказателни плащания в случай на предсрочно погасяване на лизинговия договор (ако са договорени такива).

Лизингови плащания, които биха били направени по опции за удължаване на срока на лизинговия договор, когато е почти сигурно, че опциите ще бъдат упражнени, също се включват в изчислението на сегашната стойност на задължението по договор за лизинг

Плащанията по договори за лизинг се дисконтират с лихвения процент, заложен в лизинговия договор, а в случаите, когато този процент не може да бъде определен, се прилага диференциалния лихвен процент на лизингополучателя.

Лизинговите плащания се разпределят между финансовите разходи и намалението на задължението по лизинга така, че да се получи постоянен лихвен процент върху оставащото салдо на задължението. Финансовите разходи се признават директно в отчета за всеобхватния доход.

Правото на ползване на активи се оценява по себестойност, която включва следното:

- сумата на първоначалната стойност на задължението по договора за лизинг;
- сумата на лизинговите плащания, платени на датата на встъпване в лизинговия договор, ако има такива, намалени със сумата на получените стимули;
- първоначални преки разходи;
- разходи за възстановяване на актива в първоначалния му вид.

Правото на ползване на активи се амортизира на линейна база върху по-краткия от (а) полезния живот на актива и (б) срока на лизинговия договор.

Плащания, свързани с краткосрочни лизингови договори и всички лизингови договори, свързани с активи, на ниска стойност се признават като разход в печалби и загуби на линейна база.

и) Доходи на персонала

Краткосрочните доходи на персонала включват заплати, възнаграждения, бонуси, вноски за социално осигуряване и годишни компенсирани отпуски на служителите, които се очаква да бъдат изцяло уредени в рамките на 12 месеца след края на отчетния период. Когато Групата получи услугата, те се признават като разход за персонала в печалбата или загубата или се капитализират в стойността на актив. Краткосрочните доходи на персонала се оценяват по недисконтираната сума на очакваните за уреждане разходи. Допълнителна информация е представена в Приложение 3.6.

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

к) Провизии

Провизии се признават, когато Групата има сегашно задължение (правно или конструктивно) в резултат на минали събития, когато има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим поток от ресурси, съдържащ икономически ползи и когато може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението. Когато Групата очаква, че някои или всички необходими за уреждането на провизията разходи ще бъдат възстановени, например съгласно застрахователен договор, възстановяването се признава като отделен актив, но само тогава когато е практически сигурно, че тези разходи ще бъдат възстановени. Разходите за провизии се представят в отчета за всеобхватния доход, нетно от сумата на възстановените разходи. Когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е съществен, провизиите се дисконтират като се използва текуща норма на дисконтиране преди данъци, която отразява, когато е уместно, специфичните за задължението рискове. Когато се използва дисконтиране, увеличението на провизията в резултат на изминалото време се представя като финансов разход.

л) Финансови инструменти

Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовите активи, които са признати в печалбата и загубата, се включват във финансови разходи или финансови приходи с изключение на обезценката на търговските вземания, която се представя на ред „Други разходи“ в отчета за всеобхватния доход.

Последващо оценяване на финансовите активи

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии и не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- Групата управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

След първоначалното признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен. Групата класифицира в тази категория пари и парични еквиваленти, търговски и други вземания, предоставени заеми на свързани лица и търговски вземания от свързани лица.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

л) Финансови инструменти (продължение)

Последващо оценяване на финансовите активи (продължение)

Търговски вземания

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени в обичайния ход на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и следователно са класифицирани като текущи. Търговските вземания се признават първоначално в размер на безусловното възнаграждение, освен ако съдържат значителни компоненти на финансиране. Групата държи търговските вземания с цел събиране на договорните парични потоци и следователно ги оценява по амортизирана стойност, като използва метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Обезценка на финансовите активи

Групата прилага моделът за „очакваните кредитни загуби“ в съответствие с изискванията на МСФО 9.

Признаването на кредитни загуби не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Групата разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

При прилагането на тази подход, насочен към бъдещето, се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитното качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или имат нисък кредитен риск (Етап 1) и
- финансови инструменти, чието кредитното качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или на които кредитният риск не е нисък (Етап 2)
- „Етап 3“ обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата.

За първа категория се признават 12-месечни очаквани кредитни загуби, докато за втора категория се признават очаквани загуби за целия живот на финансовите инструменти. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Групата и паричните потоци, които тя действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дисконтирана с първоначалния ефективен лихвен процент.

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятностно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Групата използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания, както и на активите по договор и признава загуба от обезценка като очаквани кредитни загуби за целия срок. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Групата използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби чрез срочна структура на вземанията и прилагане на техниката на дисконтираните парични потоци.

Процентите на очакваните загуби се основават на профилите на насрещните страни по договори, както и на съответните исторически кредитни загуби, настъпили през този период. Историческите стойности на загубите се коригират, за да отразяват текущата и прогнозната информация за макроикономическите фактори, които влияят върху способността на клиентите да уреждат вземанията.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства в баланса включват парични средства по банкови сметки и в брой.

За целите на отчета за паричните потоци, паричните средства и паричните еквиваленти включват паричните средства и парични еквиваленти, както те са дефинирани по-горе.

Класификация и оценяване на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и други задължения и задължения по получени заеми.

Финансовите пасиви се оценяват първоначално по справедлива стойност и, където е приложимо, се коригират по отношение на разходите по сделката, освен ако Групата не е определила даден финансов пасив като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата.

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

л) Финансови инструменти (продължение)

Класификация и оценяване на финансовите пасиви (продължение)

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективния лихвен процент, с изключение на деривативи и финансови пасиви, които са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата или загубата (с изключение на деривативни финансови инструменти, които са определени и ефективни като хеджиращ инструмент).

Всички разходи свързани с лихви и, ако е приложимо, промени в справедливата стойност на инструмента, които се отчитат в печалбата или загубата, се включват във финансовите разходи или финансовите приходи.

Търговски и други задължения

Търговски задължения са задължения за заплащане на стоки или услуги, които са били придобити от доставчици в обичайния ход на стопанската дейност. Търговските задължения се класифицират като текущи задължения, ако плащането е дължимо в рамките на една година или по-малко (или нормалния цикъл на стопанската дейност е по-дълъг), ако случаят не е такъв, те се представят като нетекущи задължения.

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на включената в номиналната им стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

Лихвоносни заеми и привлечени средства

При първоначалното им признаване, лихвоносните заеми и привлечени средства се оценяват по справедлива стойност, намалена с пряко свързаните разходи по сделката и не са определяни като „отчетани по справедлива стойност в печалбата или загубата“.

След първоначалното им признаване, дружеството оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез използване на метода на ефективния лихвен процент.

Печалбите и загубите от лихвоносните заеми и привлечени средства се признават в печалбата или загубата, когато пасивът се отписва, както и чрез процеса на амортизация.

Последващо оценяване

След първоначалното признаване, Групата оценява финансовите си пасиви в зависимост от тяхната класификация при първоначалното признаване – по амортизирана стойност или по справедлива стойност.

Отписване на финансови пасиви

Групата отписва финансовия пасив (или част от финансовия пасив) от своя отчет за финансовото състояние тогава и само тогава, когато той е погасен — т.е. когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е анулирано или срокът му е изтекъл.

м) Правителствени финансираня

Правителствените финансираня представляват различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствените финансираня (общински, държавни и международни, вкл. по реда на използване на Европейските фондове и програми) се признават първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна степен на сигурност, че то ще бъде получено от дружеството и че то е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи се признава в текущите печалба и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на дълготраен актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

н) Сделки с плащания на базата на акции

Сделки с плащания на базата на акции са споразумения между Групата и друга страна (включително наето лице), по силата на които, при условие че са спазени всички определени условия за придобиване, другата страна има право да получи:

- парични средства или други активи на Групата за суми, базирани на цената (или стойността) на инструменти на собствения капитал (включително акции или опции за акции) на Групата, или
- инструменти на собствения капитал (включително акции или опции за акции) на Групата.

Сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства

Сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства, са такива сделки, при които Групата придобива стоки или услуги, като поема задължение да прехвърли на доставчика на тези стоки или услуги парични средства или други активи в размер на суми, които са базирани на цената (или стойността) на инструменти на собствения капитал на Групата. Първоначално стойността на получените стоки и услуги се оценяват по справедливата стойност на задължението към датата на възникването му. Последващото оценяване на задължението е по справедливата стойност на задължението към края на всеки отчетен период и към датата на уреждането му, като всички промени в справедливата стойност се признават в печалбата или загубата за периода.

Сделки с плащане на базата на акции, уреждани чрез издаване на инструменти на собствения капитал

Сделки с плащане на базата на акции, уреждани чрез издаване на инструменти на собствения капитал, са такива сделки, при които Групата:

- получава стоки или услуги като насрещна престация за своите инструменти на собствения капитал (включително акции или опции за акции), или
- получава стоки или услуги, но липсва задължение за уреждане на сделката с доставчика.

При сделки с плащане на базата на акции, уреждани чрез издаване на инструменти на собствения капитал, Групата оценява получените стоки или услуги и съответното увеличение на собствения капитал директно по справедливата стойност на получените стоки или услуги, освен ако не е възможно тази справедлива стойност да бъде оценена надеждно. Ако Групата не може да направи надеждна приблизителна оценка на справедливата стойност на получените стоки или услуги, Групата оценява тяхната стойност и съответното увеличение на собствения капитал индиректно, позовавайки се на справедливата стойност на предоставените инструменти на собствения капитал на Групата.

При сделки с наети лица и други лица, предоставящи сходни услуги, Групата определя справедливата стойност на получените услуги, позовавайки се на справедливата стойност на предоставените инструменти на собствения капитал, тъй като обикновено не е възможно да се установи надеждно справедливата стойност на получените услуги. Справедливата стойност на тези инструменти на собствения капитал се оценява към датата на споразумяване.

о) Справедливи стойности

Групата не отчита финансови инструменти като деривативи и финансови активи на разположение за продажба, както и нефинансови активи като инвестиционни имоти и имоти, машини и съоръжения по справедлива стойност към отчетната дата. Справедливите стойности на финансовите инструменти, оценени по амортизирана стойност са оповестени в Приложение 17.

Справедливата стойност е цената, която би била получена от продажба на актив или платена за прехвърляне на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Оценяването по справедлива стойност се базира на предположението, че сделката за продажба на актив или прехвърляне на пасив се осъществява:

- на основния пазар за съответния актив или пасив, или
- при отсъствие на основен пазар, на най-изгодния пазар за съответния актив или пасив.

Основният или най-изгодният пазар трябва да бъде достъпен за Групата.

Справедливата стойност на актив или пасив се оценява като се правят предположения, които пазарни участници биха направили при определяне на цената на актива или пасива, като се приема, че те действат в своя най-добър икономически интерес.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

о) Справедливи стойности (продължение)

Оценяването на справедливата стойност на нефинансов актив взема предвид способността на пазарен участник да генерира икономически изгоди от използването на актива според най-ефективната и най-добрата му употреба или от продажбата на актива на друг пазарен участник, който ще използва актива според най-ефективната и най-добрата му употреба.

Групата използва оценителски методи, уместни при обстоятелствата, за които има достатъчно данни за оценяване на справедливата стойност като максимизира използването на подходящи наблюдавани входящи данни и свежда до минимум използването на ненаблюдавани входящи данни.

Всички активи и пасиви, които са оценени по справедлива стойност или за които се изисква оповестяване на справедлива стойност във финансовия отчет, са групирани в категории според йерархията на справедливата стойност, въз основа на най-ниското ниво използвани входящи данни, които имат значително влияние при оценяването на справедливата стойност като цяло:

- Ниво 1 – Използват се котираны (некоригирани) цени на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Прилагат се оценителски методи, при които най-ниското ниво използвани входящи данни, съществени за оценката по справедлива стойност, са наблюдавани или пряко, или косвено;
- Ниво 3 – Използват се оценителски методи, при които най-ниското ниво използвани входящи данни, съществени за оценката по справедлива стойност, са ненаблюдавани.

За активите и пасивите, които се оценяват регулярно по справедлива стойност, Групата преразглежда категоризирането им на съответното ниво от йерархията на справедливата стойност (въз основа на най-ниското ниво използвани входящи данни, които имат значително влияние при оценяването на справедливата стойност като цяло) към края на отчетния период и определя дали има необходимост от извършване на трансфер(и) от едно ниво в друго.

Ръководството на Групата определя политиките и процедурите, които се прилагат по отношение както на регулярните оценки по справедлива стойност, така и на нерегулярните оценки по справедлива стойност, като тези на активи, държани за продажба/разпределение към собствениците. Обикновено за оценяването на справедливата стойност на съществените активи и на съществените пасиви, се ангажират външни независими оценители като необходимостта от тях се пререценява всяка година от ръководството на Дружеството.

п) Обезценка на нефинансови активи

Към всяка отчетна дата, Групата оценява дали съществуват индикации, че даден актив е обезценен. В случай на такива индикации или когато се изисква ежегоден тест за обезценка на даден актив, Групата определя възстановимата стойност на този актив.

Възстановимата стойност на актива е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите за продажба на актива или на обекта, генериращ парични потоци (ОГПП) и стойността му в употреба. Възстановимата стойност се определя за отделен актив, освен в случай, че при използването на актива не се генерират парични потоци, които да са в значителна степен независими от паричните потоци, генерирани от други активи или групи от активи. Когато балансовата стойност на даден актив или ОГПП е по-висока от неговата възстановима стойност, той се счита за обезценен и балансовата му стойност се намалява до неговата възстановима стойност.

При определянето на стойността в употреба на актив, очакваните бъдещи парични потоци се дисконтират до тяхната сегашна стойност като се използва норма на дисконтиране преди данъци, която отразява текущата пазарна оценка на стойността на парите във времето и специфичните за актива рискове.

Справедливата стойност, намалена с разходите за продажбата, се определя на база на скорошни пазарни сделки, ако има такива. Ако такива сделки няма, се прилага подходящ модел за оценка.

Направените изчисления се потвърждават чрез използването на други модели за оценка или други налични източници на информация за справедливата стойност на актив или обект, генериращ парични потоци. Загубите от обезценка се признават като други оперативни разходи в отчета за всеобхватния доход.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

п) Обезценка на нефинансови активи (продължение)

Към всяка отчетна дата, Групата преценява дали съществуват индикации, че загубата от обезценка на актив, която е призната в предходни периоди, може вече да не съществува или пък да е намаляла. Ако съществуват подобни индикации, Групата определя възстановимата стойност на актива или на обекта, генериращ парични потоци. Загубата от обезценка се възстановява обратно само тогава, когато е настъпила промяна в приблизителните оценки, използвани при определяне на възстановимата стойност на актива, след признаването на последната загуба от обезценка. Възстановяването на загуба от обезценка е ограничено, така че балансовата стойност на актива да не надвишава нито неговата възстановима стойност, нито да не надвишава балансовата стойност (след приспадане на амортизация), която щеше да бъде определена, ако не е била призната загуба от обезценка за актива в предходните години. Възстановяването на загуба от обезценка се признава в отчета за всеобхватния доход.

р) Признание на приходи

Приходите възникват главно от продажба на продукция, стоки и услуги. Групата отчита договор с клиент единствено когато са изпълнени всички от следните критерии:

- страните по договора са одобрили договора и са решени да изпълняват съответните си задължения;
- Групата може да идентифицира правата на всяка от страните по отношение на продуктите или услугите, които се прехвърлят;
- Групата може да идентифицира условията на плащане за стоките или услугите, които трябва да бъдат прехвърлени;
- договорът има търговска същност;
- има вероятност Групата да получи възнаградението, на което има право в замяна на продуктите или услугите, които ще бъдат прехвърлени на клиента.

При влизането в сила на договора Групата оценява продуктите или услугите, обещани по договора с клиент, и определя като задължение за изпълнение да прехвърли всяко обещание на клиента или:

- продукт или услуга (или набор от продукти или услуги), които са отделни; или
- поредица от отделни продукти или услуги, които по същество са еднакви и имат същия модел на прехвърляне на клиента.

Групата признава приходите, когато удовлетвори задължението за изпълнение, като прехвърли обещания продукт или услуга на клиента. Даден продукт или услуга е прехвърлен, когато клиентът получи контрол. Когато бъде удовлетворено задължение за изпълнение, Групата признава като приход стойността на цената на сделката, която е отнесена към това задължение за изпълнение. При определяне на цената на сделката Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики. Цената на сделката е размерът на възнаградението, на който Групата очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

Продажба на услуги

Приходът се признава, когато контролът върху ползите от предоставената услуга е прехвърлен върху ползвателя на услугата.

Продажба на продукция и стоки

Приходите от продажби на продукция и стоки се признават, когато съществените рискове и ползи от собствеността върху продукцията и стоките са прехвърлени на купувача, което обичайно става в момента на тяхната експедиция.

Групата прехвърля контрола върху стока или услуга с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето, ако е спазен един от следните критерии:

- клиентът едновременно получава и консумира ползите, получени от дейността на Групата в хода на изпълнение на тези дейности;
- в резултат от дейността на Групата се създава или подобрява актив, който клиентът контролира в хода на създаването или подобряването на актива; или
- в резултат от дейността на Групата не се създава актив с алтернативна употреба за предприятието и Групата разполага с обвързващо право да получи плащане за извършената към съответната дата дейност.

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

р) Признание на приходи (продължение)

Приходи от финансираня

Приходите от финансираня се признават в печалбата или загубата на системна база през периодите, през които предприятието признава като разход съответните разходи, които безвъзмездните средства са предназначени да компенсират.

Активи и пасиви по договори с клиенти

Групата признава активи и/или пасиви по договор, когато една от страните по договора е изпълнила задълженията си в зависимост от връзката между дейността на предприятието и плащането от клиента.

Актив по договор с клиент е правото на предприятието да получи възнаграждение в замяна на стоки или услуги, които предприятието е прехвърлило на клиента. Групата представя отделно всяко безусловно право на възнаграждение като вземане. Вземане е безусловното право на Групата да получи възнаграждение, което е случаят, когато единствено изтичането на време е необходимо преди да настъпи падежът за плащане.

Пасив по договор се признават в отчета за финансовото състояние, ако клиент заплаща възнаграждение или дружеството има право на възнаграждение, което е безусловно, преди да е прехвърлен контролът върху стоката или услугата.

с) Разходи по заеми

Разходи по заеми, пряко свързани с придобиването, изграждането или производството на актив, който по необходимост отнема значителен период от време, за да се подготви за предназначението си или за продажбата си, се капитализират като част от неговата цена на придобиване. Всички други разходи по заеми се отчитат като разход в периода, в който възникват. Разходите по заеми включват лихвите и други разходи, които Групата извършва във връзка с получаването на привлечени средства.

т) Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата, или се капитализират при ползването на услугите или на датата на възникването им.

у) Бизнес комбинации

Групата прилага метода на придобиването при отчитането на всички бизнес комбинации. Възнаграждението за придобиването на дъщерното предприятие може да включва следното:

- справедливата стойност на прехвърлените активи;
- задължения, поети към бившите собственици на придобитото предприятие;
- емитирани акции от Групата;
- справедливата стойност на актив или пасив, възникнал в резултат на уговорка за заплащане на условно възнаграждение;
- справедливата стойност на акциите или дяловете, които Групата притежава в дъщерното предприятие преди настоящото придобиване.

Разграничимите активи и пасиви и условни пасиви, придобити в бизнес комбинация, се оценяват първоначално по справедлива стойност. Групата признава неконтролиращото участие за всяко отделно придобиване или по справедлива стойност, или по пропорционалния дял на неконтролиращото участие в придобитите нетни активи. Разходите, свързани с придобиването, се признават в печалби и загуби за годината. Превъзникването на (i) дължимото възнаграждение, (ii) сумата на неконтролиращото участие и (iii) справедливата стойност на акциите или дяловете, които Групата притежава в дъщерното предприятие преди настоящото придобиване над справедливата стойност на разграничимите нетни активи, придобити в бизнес комбинацията, се признава като репутация в отчета за финансовото състояние. Ако справедливата стойност на разграничимите нетни активи, придобити в бизнес комбинация надвишава (i) дължимото възнаграждение, (ii) сумата на неконтролиращото участие и (iii) справедливата стойност на акциите или дяловете, които Групата притежава в дъщерното предприятие преди настоящото придобиване, то Групата признава печалба от придобиването, която се отчита в „Други приходи“.

Когато уреждането на част от дължимото възнаграждение в пари е отложено във времето, дължимата сума в бъдеще се дисконтира до нетната си настояща стойност към датата на придобиването. Приложимият процент на дисконт е диференцираният процент на разходите по заеми на Групата, което е лихвеният процент, срещу който сходен заем би бил получен от независима финансова институция при сравними условия.

2.3 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

у) Бизнес комбинации (продължение)

Условно то възнаграждение за придобиването се признава или като компонент на собствения капитал, или като задължение. В случай, че е признато като задължение, то се преценява до справедливата си стойност към всяка отчетна дата, като измененията в справедливата стойност се признават в печалби и загуби.

Ако бизнес комбинацията е осъществена на етапи, балансовата стойност на инвестицията в дъщерно предприятие, която Групата притежава преди настоящото придобиване, се оценява по справедливата си стойност. Печалбите и загубите, които биха възникнали от такава преценка се признават в печалби и загуби за годината.

2.4 Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви и оповестяването на условни пасиви към отчетната дата, както и върху отчетените приходи и разходи за периода.

Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки, биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

Преценки

Полезни животи на машини и съоръжения

Финансовото отчитане на машините и съоръженията включва използването на приблизителни оценки за техните очаквани полезни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството.

Информация за полезните животи на машини и съоръжения е представена в Приложение 2.3 в).

Вътрешносъздадени нематериални активи

Вътрешносъздаден нематериален актив, възникващ от развойната дейност (или от фазата на развойната дейност на вътрешен проект), се признава, единствено и само когато Дружеството може да докаже следното:

- техническата изпълнимост на завършването на нематериален актив, така че той да бъде на разположение за ползване или продажба;
- намерението да завърши нематериалния актив и да го използва или продаде;
- неговата способност да използва или продаде нематериалния актив;
- как нематериалният актив ще генерира вероятни бъдещи икономически ползи;
- наличието на адекватни технически, финансови и други ресурси за приключване на развойната дейност и за ползването или продажбата на нематериалния актив;
- неговата способност за надеждно определяне на разходите, отнасящи се до нематериалния актив по време на неговото разработване.

Ръководството е направило преценка, че тези условия са изпълнени по отношение на някои вътрешносъздадени нематериални активи и е капитализирало разходите, свързани със създаването на тези активи. Повече подробности са оповестени в Приложение 6.

Загуба от обезценка на материални запаси

Финансовото отчитане на материалните запаси изисква ръководството на Групата да определи нетната реализируема стойност на материалните запаси към края на отчетния период и в случай, че тя е по-ниска от балансовата им стойност, да признае загуба от обезценка. Ръководството е преценило, че нетната реализируема стойност на материалните запаси надвишава балансовата им стойност към 31 декември 2022 г. и 2021 г. Повече подробности са оповестени в Приложение 7.

Загуба от обезценка на търговски вземания

МСФО 9 Финансови инструменти изисква Групата да признава загуба от обезценка при първоначално признаване на търговско вземане, на база на минал опит. Ръководството е признало загуба от обезценка на търговски вземания в размер на 128 хил.лв (2021 г.: 20 хил. лв). Повече информация е оповестена в Приложение 17.2.

2.4 Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Отсрочен данъчен актив върху данъчни загуби

Ръководството е признало отсрочен данъчен актив върху данъчни загуби за пренасяне като е преценило, че Дружеството ще генерира достатъчни по размер данъчни печалби, така че стойността на данъчните активи да бъде възстановена. Повече детайли са оповестени в Приложение 4.2.

Разход за данък върху дохода

Значими приблизителни оценки и преценки са направени при изчисляване на разхода за данък върху дохода. Данъчните власти могат по всяко време да извършат проверка на регистрите на Дружеството за последните 5 години и да наложат допълнителни данъци и санкции. На ръководството на Дружеството не са известни обстоятелства, които могат да доведат до значителни задължения в тази област.

Лизинг

Групата като лизингополучател

При определяне дали даден договор представлява или съдържа лизинг, ръководството на Групата прави редица важни преценки, като: а) дали е ли договор за лизинг, в т.ч. дали е идентифициран базов актив, договарят включва ли нелизингови компоненти и избор на подход за разпределяне цената на договора между идентифицираните активи и другите компоненти на договори (нелизингови компоненти, неидентифицирани активи и др.) б) определяне срока на лизинга и в) определяне на диференциран лихвен процент, заложен в договорите за лизинг;

- а) При идентифициране на договорите за лизинг и идентифициране на базовите активи с право на ползване, ръководството е приложило критерия „възможност за контрол на ползването“ на активите през целия срок на договора. За целта то е направило преценка и е стигнало до заключение, че в рамките на обхвата на правото си на ползване, определено в договора, дружеството има право да взема съответните решения относно това как и с каква цел да бъдат използвани активите, като е в състояние да определя работно време и лицата, които имат достъп до активите.
- б) При определяне срока на лизинга ръководството е взело предвид уговорените с договорите за лизинг срокове, както и опциите за тяхното прекратяване и подновяване. По отношение на тези опции и вероятността за тяхното упражняване или не, ръководството е взело предвид редица фактори като: важността на наетия актив за дейността на Групата, направени подобрения, локация на базовите активи, и натрупания исторически опит с наемодателя. Групата отчита срочен договор за лизинг на офис. За този договор преценката на ръководството на Групата е, че към датата на първоначалното прилагане на МСФО 16, както и към датата на този консолидиран финансов отчет, срокът на лизинга е реално определен в договора.
- в) Ръководството е приело диференциален лихвен процент за договора за лизинг в размер на 2.08%. Диференциалният лихвен процент е определен на база анализ на ръководството на Групата.

Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

ЕНДУРОСАТ ЕАД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

3. Приходи и разходи**3.1 Приходи от договори с клиенти**

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Приходи от продажба на продукция (признати в момента на експедиция)	11,593	4,316
Приходи от продажба на услуги (признати с течение на времето)	1,909	1,398
	13,502	5,714

3.2 Финансирания

През 2017 година Дружеството стартира проекта InnoSpaceComm, финансиран по програма Хоризонт 2020 на ЕС. Целта на проекта е разработването и пускането в експлоатация на сателитна комуникационна инфраструктура (радио-комуникационни сателитни модули, наземна станция и обучителни сателитни модули) и предоставянето на нов тип възможности за комуникация със Земята на значително по-ниски цени от съществуващите. Общата стойност на проекта е в размер на 3,971 хил. лв., от които стойността на безвъзмездната финансова помощ е до 2,360 хил. лв. Времева рамка на проекта бе 21 месеца, завършваща през февруари 2019 г. като проектът беше изпълнен успешно. През 2022 г. Дружеството е признало приход от финансирането по този проект в размер на 103 хил. лв. (2021 г.: 103 хил. лв.).

През октомври 2019 г. Дружеството, съвместно с други партньори, стартира проекта Space Data Gateway, финансиран по програма Хоризонт 2020 на ЕС. Целта на проекта е създаването на модули с възможност за предаване на данни между сателити в орбита и разработването на тази база на услуги по предоставяне на данни чрез сателити, разположени в ниска орбита. Общата стойност на проекта за Дружеството е 3,006 хил.лв., от които размерът на безвъзмездната финансова помощ е до 2,104 хил.лв. Срокът на проекта е 24 месеца и приключи успешно през септември 2021 г. Дружеството не е признало приход от финансирането по този проект (2021 г.: 611 хил.лв.).

През 2021 година Дружеството, съвместно с други партньори – университети и частни компании, стартира проекта iFACT, финансиран от Research Executive Agency. През 2022 г. Дружеството е признало приход от финансиране по този проект в размер на 35 хил.лв. (2021 г.: 109 хил.лв.).

През 2022 година Дружеството, съвместно с други партньори - университети и частни компании, стартира проекта UFO, финансиран от програмата Хоризонт 2020 на ЕС. Дружеството е признало приходи по проекти в размер на 82 хил. лв. през 2022 г.

През 2022 година Дружеството е признало приход по Програмата за компенсиране на небитови крайни клиенти на електрическа енергия, в размер на 59 хил. лв.

Размерът на отсрочените приходи по получените финансирания към 31 декември 2022 г. е 753 хил. лв. (31 декември 2021 г.: 537 хил. лв.), от които текущата част е в размер на 100 хил. лв. (31 декември 2021 г. – 100 хил. лв.).

3.3 Други приходи

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Получено застрахователно обезщетение (Приложение 5)	-	659
Други приходи	23	21
	23	680

3.4 Разходи за суровини и материали

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Основни материали	(5,886)	(1,055)
Офис консумативи	(330)	(248)
Рекламни материали	(69)	(54)
	(6,285)	(1,357)

ЕНДУРОСАТ ЕАД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

3. Приходи и разходи (продължение)**3.5 Разходи за външни услуги**

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Професионални услуги	(859)	(331)
Софтуерни лицензи	(359)	(219)
Реклама	(585)	(197)
Куриерски услуги	(279)	(96)
Счетоводни и одиторски услуги	(77)	(65)
Застраховки	(292)	(68)
Краткосрочни наеми	(9)	(23)
Други външни услуги	(92)	(40)
	(2,552)	(1,039)

3.6 Разходи за заплати и осигуровки

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Разходи за заплати и провизии за неизползван платен годишен отпуск	(8,357)	(2,640)
Разходи за осигуровки и провизии за неизползван платен годишен отпуск	(763)	(175)
	(9,120)	(2,815)

3.7 Други разходи

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Разходи за командировки	(497)	(136)
Дарения	(25)	(22)
Загуба от обезценка на нетекущи активи (Приложения 5,6)	-	(265)
Загуба от обезценка на вземания	(19)	(111)
Други разходи	(3)	(25)
	(544)	(559)

3.8 Финансови разходи

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Разходи за лихви по договори за лизинг (Приложение 13)	(64)	(19)
Разходи по банкови заеми (Приложение 12)	(384)	(56)
Разход за плащане на базата на акции (Приложение 12)	(940)	(169)
(Загуба)/Печалба от валутни курсови разходи	116	-
	(1,272)	(244)

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

4. Разход за данък върху доходите и отсрочени данъчни активи

4.1 Разход за данък върху доходите

Основните компоненти на разхода за данъка върху доходите за годините, приключващи на 31 декември 2022 г. и 31 декември 2021 г. са:

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Разход за текущ данък върху доходите	(66)	(82)
Приход от /(разход за) отсрочени данъци	343	62
Разход за данък върху доходите, отчетен в отчета за всеобхватния доход	277	(20)

Численото равнение между разходът за данък в отчета за всеобхватния доход и теоретичния размер на разхода за данък, който би се получил при прилагането на данъчната ставка от 10% е както следва:

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Печалба/(Загуба) преди данъци	(2,901)	155
Данък, изчислен при данъчна ставка от 10% (2021 г.: 10%)	290	(15)
Данъчен ефект от:		
Разходи, непризнати за данъчни цели	(5)	(5)
Доход,неподлежащ на облагане	(8)	-
Разход за данък върху доходите, отчетен в отчета за всеобхватния доход	277	(20)

4.2 Отсрочени данъчни активи

Групата е признала отсрочени данъчни активи до размера на намаляемите данъчни загуби и временни разлики от предходни години, които Ръководството на Групата очаква да приспадне от данъчни печалби в следващи отчетни периоди, съгласно действащото законодателство.

	Машини и оборудва- не	Неизпла- тени възнаграж- дения	Неизползван отпуск	Данъчни загуби	Вземания	Отсроче- ни приходи	Задълже- ния по договори за лизинг	Общо
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Отсрочени данъчни активи								
Салдо на 1 януари 2021 г.	(68)	2	18	-	(4)	36	16	-
Изменение през годината в печалби и загуби	(242)	11	6	29	-	(10)	268	62
Салдо на 31 декември 2021 г.	(310)	13	24	29	(4)	26	284	62
Салдо на 1 януари 2022 г.	(310)	13	24	29	(4)	26	284	62
Изменение през годината в печалби и загуби	225	47	10	163	(35)	(10)	(57)	343
Салдо на 31 декември 2022 г.	(85)	60	34	192	(39)	16	227	405

Към 31 декември 2022 г. и 2021 г., Групата няма непризнати отсрочени данъчни активи.

Групата има данъчни загуби за пренасяне в размер на 1,922 хил.лв, със срок за пренасяне до 2026 г. и на 1,634 хил.лв, със срок за пренасяне до 2027 г.

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

5. Машини, съоръжения и оборудване

	Машини и оборудване	Сателит	Компютърно оборудване	Офис оборудване	Право на ползване на офис	Подобрение на нает актив	Активи в процес на придобиване	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2021 г.								
Отчетна стойност	1,531	-	273	136	342	-	7	2,289
Натрупана амортизация	(809)	-	(153)	(27)	(191)	-	-	(1,180)
Балансова стойност	722	-	120	109	151	-	7	1,109
Към 31 декември 2021 г.								
Балансова стойност в началото на годината	722	-	120	109	151	-	7	1,109
Придобити	139	279	322	579	2,967	364	-	4,650
Трансфер	-	-	-	1	-	-	(1)	-
Начислена амортизация за годината	(160)	(23)	(157)	(42)	(227)	(16)	-	(625)
Начислена загуба от обезценка	-	(255)	-	-	-	-	-	(255)
Отписани – отчетна стойност	-	-	-	-	(342)	-	-	(342)
Отписани – натрупана амортизация	-	-	-	-	286	-	-	286
Балансова стойност в края на годината	701	-	285	647	2,835	348	6	4,822
На 31 декември 2021 г.								
Отчетна стойност	1,670	-	595	716	2,967	364	6	6,318
Натрупана амортизация	(969)	-	(310)	(69)	(132)	(16)	-	(1,496)
Балансова стойност	701	-	285	647	2,835	348	6	4,822
Към 31 декември 2022 г.								
Балансова стойност в началото на годината	701	-	285	647	2,835	348	6	4,822
Придобити	1,657	1,318	194	307	-	103	35	3,614
Начислена амортизация за годината	(305)	(78)	(247)	(145)	(593)	(79)	-	(1,447)
Отписани – отчетна стойност	-	-	(12)	-	-	-	-	(12)
Отписани – натрупана амортизация	-	-	12	-	-	-	-	12
Балансова стойност в края на годината	2,053	1,240	232	809	2,242	372	41	6,989
На 31 декември 2022 г.								
Отчетна стойност	3,327	1,318	777	1,023	2,967	467	41	9,920
Натрупана амортизация	(1,274)	(78)	(545)	(214)	(725)	(95)	-	(2,931)
Балансова стойност	2,053	1,240	232	809	2,242	372	41	6,989

Към 31 декември 2022 г. Групата е направила преглед на машините, съоръженията и оборудването си, в резултат на който е преценило, че не са налице индикации за обезценка, с изключение на сателит. Ръководството е преценило, че сателитът не е в състояние да генерира бъдещи икономически изгоди и е признало загуба от обезценка в размер 255 хил. лв. през 2021г.

Към 31 декември 2022 г. Групата е ползвала напълно амортизирани машини, съоръжения и оборудване с отчетна стойност в размер на 1,000 хил. лв. (31 декември 2021 г.: 724 хил. лв.).

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

6. Нематериални дълготрайни активи

	Програмни продукти	Интелектуална собственост	Продукти от развойна	Уебсайт и видео съдържание	Репутация	Активи в процес на придобиване	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2021 г.							
Отчетна стойност	630	21	2,359	97	-	2,352	5,459
Натрупана амортизация	(327)	(4)	(467)	(5)	-	-	(803)
Балансова стойност	303	17	1,892	92	-	2,352	4,656
Към 31 декември 2021г.							
Балансова стойност в началото на годината	303	17	1,892	92	-	2,352	4,656
Придобити	94	5	-	12	9	39	150
Капитализирани разходи	-	-	-	-	-	3,133	3,133
Трансфер	-	-	806	-	-	(806)	-
Амортизация за годината	(224)	(4)	(472)	(33)	-	-	(733)
Загуба от обезценка	-	-	-	-	(9)	-	(9)
Балансова стойност в края на годината	173	18	2,226	71	-	4,718	7,206
На 31 декември 2021г.							
Отчетна стойност	724	26	3,165	109	-	4,718	8,742
Натрупана амортизация	(551)	(8)	(939)	(38)	-	-	(1,536)
Балансова стойност	173	18	2,226	71	-	4,718	7,206
Към 31 декември 2022г.							
Балансова стойност в началото на годината	173	18	2,226	71	-	4,718	7,206
Придобити	321	-	-	-	-	122	443
Капитализирани разходи	-	-	-	-	-	4,092	4,092
Амортизация за годината	(253)	(6)	(619)	(38)	-	-	(916)
Балансова стойност в края на годината	241	12	1,607	33	-	8,932	10,825
На 31 декември 2022г.							
Отчетна стойност	1,045	26	3,165	109	-	8,932	13,277
Натрупана амортизация	(804)	(14)	(1,558)	(76)	-	-	(2,452)
Балансова стойност	241	12	1,607	33	-	8,932	10,825

Продуктите от развойна дейност представляват вътрешно създадено ноу-хау, свързано с нови продукти, разработени от Групата. Отчетната им стойност включва капитализираните разходи по създаването на продуктите.

Стойността на активите в процес на придобиване в размер на 8,932 хил.лв.(31 декември 2021 г.: 4,718 хил.) включват капитализирани разходи, свързани с генериране на ноу-хау, както и разходи, свързани с патентни одобрения за това ноу-хау.

Към 31 декември 2022г. Групата е направила преглед на нематериалните си активи, в резултат на който е преценила, че не са налице индикации за обезценка.

Към 31 декември 2021г. Групата е ползвала напълно амортизирани нематериални активи с отчетна стойност в размер на 633 хил. лв. (31 декември 2021 г.: 285 хил.)

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

7. Материални запаси

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Основни материали	1,640	1,551
Незавършено производство	1,630	683
Продукция	-	61
	3,270	2,295

Към 31 декември 2022 г. ръководството на Групата е направило преглед на материалните си запаси, в резултат на който е преценило, че не са налице индикации за обезценка.

8. Търговски и други вземания

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Търговски вземания	2,615	898
Коректив за очаквани кредитни загуби	(128)	(20)
Търговски вземания, нетно	2,487	878
Активи по договори с клиенти	3,791	3,485
Коректив за очаквани кредитни загуби	(3)	(12)
Активи по договори с клиенти, нетно	3,788	3,473
Предоставени аванси	1,110	987
Разходи за бъдещи периоди	260	270
Други вземания	68	65
	7,713	5,673

Предоставените аванси са във връзка със закупуване на активи и предоставяне на услуги.

Изменението в размера на коректива за очаквани кредитни загуби на търговските вземания и активи по договори с клиенти може да бъде представено по следния начин:

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Салдо на 1 януари	32	10
Загуба от обезценка	99	22
Салдо на 31 декември	131	32

Измененията в активите по договори с клиенти през периода са както следва:

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Салдо на 1 януари	3,473	877
Трансфер към търговски вземания	(3,565)	(1,104)
Възникнали през периода	3,871	3,710
Начислена обезценка (провизия) за очаквани кредитни загуби	9	(10)
Салдо към 31 декември	3,788	3,473

ЕНДУРОСАТ ЕАД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
 За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

9. Данъци за възстановяване

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
ДДС за възстановяване	752	323
Надвнесен корпоративен данък	20	20
	772	343

Данък добавена стойност е възстановен в началото на 2023г.

10. Парични средства

Паричните средства включват следното:

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Парични средства в банкови сметки	1,277	8,184
Блокирани парични средства	93	-
Коректив за очаквани кредитни загуби	(18)	(98)
	1,352	8,086

Изменението в размера на коректива за очаквани кредитни загуби на паричните средства може да бъде представено по следния начин:

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Салдо на 1 януари	98	11
Загуба от обезценка/Обратно проявление	(80)	87
Салдо на 31 декември	18	98

Начисленият коректив за очаквани кредитни загуби е в съответствие с изискванията на МСФО 9.

Според валутната си деноминация, паричните средства се класифицират както следва:

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Лева	53	265
Евро	258	7,043
Щатски долар	1,041	778
	1,352	8,086

Паричните средства в банкови сметки се олихвяват с плаващи лихвени проценти, базирани на дневните лихвени проценти по банкови депозити. Справедливата стойност на паричните средства към 31 декември 2022 г. е 1,352 хил. лв. (31 декември 2021 г.: 8,086 хил. лв.).

За целите на отчета за паричните потоци, паричните средства включват следното:

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Парични средства в банкови сметки	1,370	8,184
Банков овърдрафт	(2,514)	(4)
	(1,144)	8,180

11. Собствен капитал

11.1 Акционерен капитал и премийни резерви

Основният капитал и премийните резерви на дружеството включват следното:

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>брой</i>	<i>брой</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Обикновени налични поименни акции	72,799	72,799	8,419	8,419
Привилегировани налични поименни акции без право на глас	1,905	1,905	2	2
Привилегировани налични поименни акции с право на глас	7,828	7,828	3,901	3,901
Общо основен капитал и премийни резерви	82,532	82,532	12,322	12,322

Изменението в обикновени налични поименни акции е както следва:

	Брой акции	Номинална стойност	Премийен резерв	Общо
	<i>брой</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Салдо на 1 януари 2021 г.	68,546	68	3,461	3,529
Емисия на акции	4,253	5	4,885	4,890
Салдо на 31 декември 2021 г.	72,799	73	8,346	8,419
Салдо на 1 януари 2022 г.	72,799	73	8,346	8,419
Салдо на 31 декември 2022 г.	72,799	73	8,346	8,419

Изменението в привилегированите налични поименни акции без право на глас е както следва:

	Брой акции	Номинална стойност	Премийен резерв	Общо
	<i>брой</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Салдо на 1 януари 2021 г.	1,905	2	-	2
Салдо на 31 декември 2021 г.	1,905	2	-	2
Салдо на 1 януари 2022 г.	1,905	2	-	2
Салдо на 31 декември 2022 г.	1,905	2	-	2

Привилегировани налични поименни акции без право на глас са с привилегия за обратно изкупуване от Дружеството при депозирано предложение и по предварително фиксирана цена.

Изменението в привилегированите налични поименни акции с право на глас е както следва:

	Брой акции	Номинална стойност	Премийен резерв	Общо
	<i>брой</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Салдо на 1 януари 2021 г.	7,828	8	3,893	3,901
Салдо на 31 декември 2021 г.	7,828	8	3,893	3,901
Салдо на 1 януари 2022 г.	7,828	8	3,893	3,901
Салдо на 31 декември 2022 г.	7,828	8	3,893	3,901

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

11. Собствен капитал (продължение)

11.2 Други компоненти на собствения капитал

Другите компоненти на собствения капитал включват следното:

	2022				2021			
	Опции в/у акции	Законови резерви	Движение	Общо	Опции в/у акции	Законови резерви	Движение	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил.лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари	114	-	-	114	-	-	-	-
Разлики при консолидиране на чуждестранни операции	-	-	2	2	-	-	-	-
Прехвърляне към законови Резерви	-	4	-	4	-	-	-	-
Програма – стимулиране на служителите	107	-	-	107	114	-	-	114
На 31 декември	221	4	2	227	114	-	-	114

Другите компоненти на собствения капитал включват стойността на опциите в размер на 221 хил.лв. (31 декември 2021 г.: 114хил. лв.), предоставени на наети лица, съгласно Планът за опции на наетите лица, одобрен от общото събрание на акционерите и влязъл в сила в началото на 2021 г. Участниците в плана получават опции върху акции на Дружеството, които биват придобити при удовлетворяването на определено условие за работа. След придобиването им, опциите могат да бъдат упражнени само и единствено при настъпване на определени събития, дефинирани в Плана за опции на наетите лица. Опциите се придобиват без заплащане на цена и не дават право нито на дивидент, нито на глас в органите на управление на Дружеството. Всяка опция може да бъде конвертирана в една акция от капитала на Дружеството. Цената на упражняване е определена предварително за всяко наето лице.

Таблицата по-долу представя обобщение на предоставените опции:

	2022 г.		2021 г.	
	Средна цена за упражняване на опция	Брой опции	Средна цена за упражняване на опция	Брой опции
	лева	брой	лева	брой
На 1 януари	634	2,453	-	-
Издадени през периода	1,150	1,920	633	2,460
Отнети през периода	924	(542)	285	(7)
На 31 декември г.	825	3,831	634	2,453
Придобити и упражняеми на 31 декември	251	473	250	353

Справедливата стойност на издадените опции на всеки служител е оценена към датата на издаване на опциите на базата на формулата Блек—Шулс—Мертон. Следните променливи са използвани при прилагането на формулата:

- Опциите се предоставят без заплащането на цена;
- Цена на упражняване – за всяко наето лице индивидуално определена;
- Дата на предоставяне на опциите – по-късната от: (i) датата на влизане в сила на Плана за опции на наетите лица, или (ii) датата на постъпване на работа на наетото лице;
- Условие за работа – 4 години от датата на постъпване;
- Цена на акция към датата на предоставяне на опциите – 1,150.50 лева;
- Очаквана променливост на цената на акция – 46.68%, изчислена на базата на исторически данни;
- Безрисков лихвен процент – 0.65%.

ЕНДУРОСАТ ЕАД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

11. Собствен капитал (продължение)**11.2 Други компоненти на собствения капитал (продължение)**

Сумата, в размер на 93 хил.лв. (31 декември 2021 г.: 54хил. лв.), е призната като разходи за заплати и осигуровки (Приложение 3.6), докато сумата в размер на 14 хил.лв.(31 декември 2021 г.: 60 хил. лв.), е отчетена като капитализирани разходи в себестойността на нематериалните активи, създавани от Дружеството (Приложение 6).

12. Заеми

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Банков заем	9,657	9,619
Банков овърдрафт	2,514	4
	12,171	9,623
Заеми – нетекуща част	9,622	9,584
Заеми – текуща част	2,549	39

През октомври 2021 г. компанията майка сключи договор за банков заем с Европейската инвестиционна банка (ЕИБ). Заемът е деноминиран в евро и е структуриран на два транша, всеки на стойност 9,779 хил.лв. Приложимият лихвен процент е фиксиран и за първият транш е в размер на 2%, а за вторият – 8%. Заемът е необезпечен. Срокът на заема е 5 години от датата на усвояване на съответния транш. Главницата е дължима изцяло на падеж, докато лихвите са платими на тримесечна база.

Към 31 декември 2021 г. е усвоен първия транш от заема в размер на 9,779 хил.лв. Ефективният лихвен процент по този транш е в размер на 2.46%.

През 2021 г. е договорен банков револвиращ заем в размер на 978 хил.лв. при лихвен процент от 1m Euribor + 2.5%, но не по-малко 2.5%. Към 31 декември 2022 г., не са усвоени никакви суми по този договор. Това споразумение изтече през откомври 2022 г.

През 2022 г. Дружеството сключи договор за револвиращо банково улеснение със своята банка и договори револвиращо улеснение в размер на 7,823 хил. лв. с лихва при процент 1m Euribor + 1,834%, но не по-нисък от 2,5%. Падежът на кредита е октомври 2025 г. Към 31 декември 2022 г. са използвани 2,508 хил. лв. от кредита. Револвиращият кредит е необезпечен.

Във връзка с договора за банков заем с ЕИБ, Дружеството сключи и договор за променливо плащане с ЕИБ. По силата на този договор ЕИБ има опция да изиска плащане в пари от Дружеството, съответстващо на справедливата стойност 4.5% от капитала Дружеството към датата на упражняване на опцията. Максималният размер на плащането не може да надвиши 13,691 хил.лв., в случай, че е Дружеството използва само първия транш и 19,558 хил.лв. в случай, че Дружеството използва и двата транша. Опцията може да бъде упражнена най-рано на датата на падеж на заема, но не по-късно от 20 години от датата на сключване на договора за заем.

Опцията е оценена на базата на формулата Блек—Шулс—Мертон. Следните променливи са използвани при прилагането на формулата:

- Цена на упражняване – нула лева;
- Дата на предоставяне на опцията – 26 октомври 2021 г.
- Период на придобиване – 5 години;
- Цена на акция към датата на предоставяне на опциите – 1,150.50 лева;
- Очаквана променливост на цената на акция – 46.68%, изчислена на базата на исторически данни;
- Безрисков лихвен процент – 3.45%.

Към 31 декември 2022 г., стойността на опцията е в размер на 1,109 хил.лв. (31 декември 2021 г.: 169 хил. лв.), Кореспондиращият разход от 940 хил.лв. (31 декември 2021 г.: 169 хил. лв.), е представен като финансов разход (Приложение 3.8).

Дружеството е получило овърдрафт по кредитни карти в размер на 75 хил.лв. с приложим лихвен процент от 19.20%. Сумата в размер на 48 хил. лв. е деноминирана в евро, а останалата част – в щатски долари. Към 31 декември 2022 г. са усвоени 6 хил. лв. (31 декември 2021 г.: 4 хил. лв.) от отпуснатия овърдрафт. Овърдрафтът е необезпечен.

ЕНДУРОСАТ ЕАД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

13. Договори за лизинг**13.1 Суми, признати в консолидиранния отчет за финансовото състояние**

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Машини, съоръжения и оборудване		
Право на ползване на офис (Приложение 5)	2,242	2,835
Оборудване	1,473	-
Стопански инвентар	14	-
	3,729	2,835
Задължения по договори за лизинг		
Нетекуща част	2,369	2,269
Текуща част	950	572
	3,319	2,841

13.2 Суми, признати в консолидиранния отчет за всеобхватния доход

	2022 г.	2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Разход за амортизация (Приложение 5)	710	227
Разход за лихви (Приложение 3.8)	64	19
Разходи по краткосрочни договори за наем (Приложение 3.5)	9	23
	783	269

Плащанията по договори за лизинг през 2022 г. са в размер на 735 хил. лв. (2021 г.:512 хил.лв.)

14. Търговски и други задължения

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Задължения към доставчици	211	361
Начислени разходи	114	-
Пасиви по договори с клиенти	1,489	1,699
Дължими други данъци	139	12
	1,953	2,072

Условията на посочените по-горе търговски и други задължения са, както следва:

- Търговските задълженията обичайно се уреждат в 30 дневен срок;
- Данъчните задължения не са лихвоносни и се уреждат в законово установените срокове;

15. Задължения към персонала

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Възнаграждения	1,180	127
Социални осигуровки	196	-
Провизия за неизползван отпуск	336	245
	1,712	372

16. Сделки със свързани лица**16.1 Свързани лица**

За целите на настоящия финансов отчет, Групата представя като свързани лица акционерите, техните дъщерни и асоциирани предприятия, служители на ръководни постове, както и близки членове на техните семейства, включително и дружествата, контролирани от всички гореизброени лица.

ЕНДУРОСАТ ЕАД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

16. Сделки със свързани лица (продължение)**16.2 Възнаграждения на ключов управленски персонал**

През 2022 г. Групата е изплатила възнаграждения на ключов управленски персонал в размер на 297 хил. лв. (2021 г.: 99 хил. лв.).

17. Цели и политика за управление на финансовия риск

Групата е изложена на рискове, които произлизат от използването на финансови инструменти. Това приложение описва целите, политиките и процесите за управление на тези рискове и използваните методи за оценяването им.

Чрез своята дейност Групата е изложена на следните финансови рискове:

- Кредитен риск
- Справедлива стойност или лихвен риск от паричните потоци
- Валутен риск
- Друг пазарен ценови риск
- Ликвиден риск

Основни финансови инструменти

Основните финансови инструменти, използвани от Групата, от които възниква риска от финансови инструменти са, както следва:

- Парични средства
- Търговски и други вземания
- Плащания на база акции
- Получени заеми
- Задължения по договори за лизинг
- Търговски и други задължения
-

Структурата на финансовите активи и пасиви към 31 декември 2022 г. и 2021 г. е както следва:

Финансови активи

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, в т. ч.:		
Вземания		
Търговски и други вземания (Приложение 8)	6,336	4,416
Парични средства (Приложение 10)	1,352	8,086
	7,688	12,498

Финансови пасиви

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност, в т. ч.:		
Получени заеми (Приложение 12)	12,171	9,623
Задължения за плащания на база на акции (Приложение 12)	1,109	169
Задължения по договори за лизинг (Приложение 13)	3,319	2,841
Търговски и други задължения (Приложение 14)	325	361
Задължения към персонала (Приложение 15)	1,984	372
	18,908	13,366

Основната цел на финансовите инструменти, с които оперира Групата, е финансиране на текущата дейност.

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

17. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)

Основни финансови инструменти (продължение)

Ръководството носи цялата отговорност за определяне целите и политиките на Групата за управление на риска и, докато запазва крайната отговорност за тях, делегира правомощието за определяне и опериране на процесите, които дават уверение за ефективното изпълнение на целите и политиките за финансовата функция на Групата. Ръководството получава месечни отчети, като се разглежда ефективността на процесите на място и целесъобразността на целите и политиките, които поставя. В тази връзка периодично се прави преглед на политиките и процесите за управление на риска.

Общата цел на ръководството е да постави политики, които търсят намаляване на риска, доколкото е възможно, без да се засяга неправомерно конкурентостта и гъвкавостта на Групата. Допълнителна подробна информация относно тези политики е изложена по-долу.

17.1 Пазарен риск

Валутен риск

Групата извършва продажби на чуждестранни клиенти, както и купува стоки и услуги от чуждестранни доставчици. В тези случаи сделките са деноминирани в чуждестранна валута, най-вече в евро и в щатски долари, което излага Групата на риск от промяна на валутните курсове на чуждестранните валути към българския лев между датата на доставката и датата на плащането. Предвид, че обменният курс на лева към еврото е фиксиран, то експозицията на риск за Групата възниква най-вече по отношение на щатския долар. Ръководството се стреми да минимизира обемите на транзакциите, деноминирани в щатски долар.

Таблицата по-долу представя експозицията на валутен риск на Групата към 31 декември 2022 г. и 2021 г.

	31 декември 2022 г.					31 декември 2021 г.				
	Лева	Евро	Щатск и долар	Британски паунд	Общо	Лева	Евро	Щатски долар	Британски паунд	Общо
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Търговски и други вземания	2	1,971	4,363	-	6,336	64	1,200	3,148	-	4,412
Парични средства	53	258	1,041	-	1,352	265	7,043	778	-	8,086
Заеми	-	(12,171)	-	-	(12,171)	-	(9,623)	-	-	(9,623)
Задължения за плащания на база на акции	-	(1,953)	-	-	(1,953)	-	(169)	-	-	(169)
Задължения по договори за лизинг	(1,022)	(2,297)	-	-	(3,319)	-	(2,841)	-	-	(2,841)
Търговски и други задължения	(180)	(130)	(15)	-	(325)	(144)	(197)	(4)	(16)	(361)
Задължения към персонала	(1,984)	-	-	-	(1,984)	(372)	-	-	-	(372)
Нетна валутна експозиция	(3,131)	(14,322)	5,389	-	(12,064)	(187)	(4,587)	3,922	(16)	(868)

Лихвен риск

Групата е изложена на риск от промяната на справедливата стойност на заеми с фиксиран лихвен процент в резултат на промяната в пазарните лихвени нива. Също така, Групата е изложена на риск от промяна на паричните потоци в резултат на промяната на пазарните лихвени нива по отношение на заеми с плаващ лихвен процент. Таблицата по-долу представя експозицията на Групата на лихвен риск към 31 декември 2022 г. и 2021 г.

	31 декември 2022 г.	31 декември 2021 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Заеми с фиксиран лихвен процент	9,663	9,623
Заеми с плаващ лихвен процент	2,508	-
	12,171	9,623

17. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)

17.2 Кредитен риск

Кредитният риск представлява риск от финансова загуба за Групата, ако купувачът или контрагентът не спазва договорните задължения. Основно Групата е изложена на кредитен риск от продажбите на кредит. Кредитен риск за Групата възниква по отношение на търговски вземания и парични средства.

Търговски вземания

Групата се стреми да извършва продажбите си като изисква изцяло авансово плащане от своите клиенти. В случаите, в които предлага отложено плащане, клиентите подлежат на процедури за тяхната платежоспособност.

Групата използва опростен подход за изчисление на размера на очакваните кредитни загуби на търговските вземания. Ръководството е определило, че клиентите имат сходни характеристики, вкл. за кредитен риск. Поради това при моделиране на матрицата за очаквани кредитни загуби, клиентите не се групират в портфейли на база тип или сектор на клиента и всички клиенти се разглеждат като един портфейл. Прилаганите в матрицата проценти на провизиране са определени чрез анализ на търговските вземания за 2022 г. Обичайно Групата приема, че датата на икономическата несъбираемост възниква след 360 дни от първия ден на просрочие. Групата няма практика да изисква обезпечение на вземанията чрез предоставяне на поръчителство от трета страна и/или друг клиент на дружеството, както и да застрахова своите вземания.

Активите по договори с клиенти имат същите характеристики на риска, както на търговските вземания по същите видове договори и клиенти.

Следователно, Групата е приела, че очакваните кредитни загуби на търговските вземания са приблизително сходни на нивата на загуби за активите по договори с клиенти и рилага едни и същи матрици за провизиране на обезценката.

Към 31 декември 2022 г. Групата е признала специфична загуба от обезценка на търговски вземания в размер на 7 хил. лв. (31 декември 2021 г.: 7 хил.лв.), очаквана загуба от обезценка на търговски вземания в размер на 121 хил.лв. (31 декември 2021 г.: 13 хил.лв.) и загуба от обезценка на активи по договори с клиенти в размер на 3 хил. лв. (31 декември 2021 г.: 12 хил. лв.) (Приложение 8).

Други индивидуалния вземания

За определяне на кредитния риск на определени индивидуални вземания, ръководството на Групата е разработило методика, която включва вероятностно претеглени сценарии за събираемост и бъдещи парични потоци, с допускания за загуба при настъпване на събитие на загуба. На база анализа на характеристиките на длъжника, вкл. измененията, които са настъпили в тях спрямо предходния период се определя етапът на инструмента (Етап 1, Етап 2 или Етап 3). Групата счита, че даден финансов инструмент е претърпял значително увеличение на кредитния риск в случаи, когато се изпълнени един или повече от определени от ръководството количествени или качествени критерии.

Критериите, използвани за определяне на значително нарастване на кредитния риск се наблюдават и преразглеждат периодични за целесъобразност. Групата определя даден финансов инструмент в неизпълнение и с настъпила кредитна загуба, когато отговаря на един или повече от определени от ръководството количествени или качествени критерии.

Използваната от Групата категоризация за оценка на кредитния риск, свързан с други индивидуални вземания, е както следва:

Категория	Описание	База за признаване на очакваните кредитни загуби
<i>Редовни (Етап 1)</i>	Длъжникът е с нисък риск от неизпълнение и няма просрочени плащания	12-месечни очаквани кредитни загуби
<i>Съмнителни (Етап 2)</i>	Дължими суми с просрочия над 30 дни или има съществено увеличение на кредитния риск в сравнение с първоначалното признаване	Очаквани кредитни загуби за целия срок на актива
<i>В неизпълнение (Етап 3)</i>	Дължими суми с просрочия над 90 дни или има доказателства, че активът е кредитно-обезценен	Настъпили кредитни загуби за целия срок на актива

17. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)**17.2 Кредитен риск (продължение)***Парични средства*

Паричните средства на Групата и разплащателните операции са съсредоточени основно в първокласни банки. За изчислението на очакваните кредитни загуби по паричните средства и еквиваленти се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Fitch и референтните публични данни за вероятности за неизпълнение, отговарящи на рейтинга на съответната банка. Ръководството следи текущо промяната на рейтинга на съответната банка, за да оценява наличието на завишен кредитен риск и текущото управление на входящите и изходящи парични потоци и разпределението на наличностите по банкови сметки и банки.

Наличните към 31.12.2022 г. парични средства и еквиваленти на Групата са по разплащателни сметки в български банки с рейтинг BBB съгласно Fitch Ratings.

Таблицата по-долу представя качеството на финансовите активи на Групата, както и максималната експозиция, изложена на кредитен риск:

31 декември 2022 г.	Прил.	Вътрешна категоризация за кредитен риск	Очаквани кредитни загуби (МСФО 9)	Брутна балансова стойност	Загуба от обезценка (коректив)	Балансова стойност
				хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Търговски вземания	8	-	За целия живот (опростен модел)	2,615	(128)	2,487
Активи по договори с клиенти	8	-	За целия живот (опростен модел)	3,791	(3)	3,788
Други вземания	8	Редовни (Етап 1)	За 12 месечен период	68	-	68
Парични средства	10	Редовни (Етап 1)	За 12 месечен период	1,370	(18)	1,352
				7,844	(149)	7,695

31 декември 2021 г.	Прил.	Вътрешна категоризация за кредитен риск	Очаквани кредитни загуби (МСФО 9)	Брутна балансова стойност	Загуба от обезценка (коректив)	Балансова стойност
				хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Търговски вземания	8	-	За целия живот (опростен модел)	898	(20)	878
Активи по договори с клиенти	8	-	За целия живот (опростен модел)	3,485	(12)	3,473
Други вземания	8	Редовни (Етап 1)	За 12 месечен период	65	-	65
Парични средства	10	Редовни (Етап 1)	За 12 месечен период	8,184	(98)	8,086
				12,632	(130)	12,502

17.3 Ликвиден риск

Предпазливото управление на ликвидния риск налага поддържането на достатъчно парични средства, както и на финансиране под формата на одобрени кредитни линии, така че задълженията на Групата да бъдат погасени навреме.

ЕНДУРОСАТ ЕАД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината, приключваща на 31 декември 2022 г.

17. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)

17.3 Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2022 г., Групата разполага с парични средства в размер на 1,370 хил. лв. (31 декември 2021 г.: 8,184 хил. лв.). Също така, Групата има неусвоени одобрени кредити в размер на 17,602 хил.лв. (31 декември 2021 г.: 10,757 хил. лв.).

Таблицата по-долу обобщава финансовите пасиви на Групата според техния падеж, като сумите са недисконтирани и са изчислени на базата на номиналната сума, необходима за уреждането на съответния пасив:

	31 декември 2022 г.						
	До 6	Над 6 до 12	Между 1 и	Над 2 до 5	Над 5	Общо	Балансова стойност
	месеца	месеца	2 години	години	години		
хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	
Заеми	2,645	98	196	10,122	-	13,061	12,171
Задължения за плащания на база на акции	-	-	-	-	2,402	2,402	1,109
Задължения по договори за лизинг	489	489	978	1,401	-	3,357	3,319
Търговски и други задължения	325	-	-	-	-	325	325
Задължения към персонала	1,984	-	-	-	-	1,984	1,984
	5,443	587	1,174	11,523	2,402	21,129	18,908

	31 декември 2021 г.						
	До 6	Над 6 до 12	Между 1 и 2	Над 2 до 5	Над 5	Общо	Балансова стойност
	месеца	месеца	години	години	години		
хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	
Заеми	102	98	196	10,366	-	10,762	39
Задължения за плащания на база на акции	-	-	-	-	2,402	2,402	169
Задължения по договори за лизинг	312	312	624	1,733	-	2,981	2,841
Търговски и други задължения	361	-	-	-	-	361	361
Задължения към персонала	372	-	-	-	-	372	372
	1,147	410	820	12,099	2,402	16,878	3,782

18. Равнение на задълженията, възникнали от финансова дейност

В следната таблица са представени задълженията на дружеството от финансова дейност, включително паричните и непаричните изменения. Задълженията от финансова дейност са тези, чиито парични потоци са или бъдещи парични потоци ще бъдат класифицирани като парични потоци от финансова дейност в отчета за паричните потоци. В паричния поток от финансова дейност са ключени паричните потоци от заеми от кредитни институции, заеми от свързани лица и получени правителствени финансираня до нетната сума от постъпленията и плащанията по тях съгласно отчета за паричните потоци. В другите изменения са включени безналични промени в задълженията, възникнали от финансова дейност.

	Паричен поток от финансова дейност				
	1 януари 2022 г.	Постъпления	Плащания	Други изменения	31 декември 2022 г.
	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(хил. лв.)
Увеличение на основния капитал	-	-	-	-	-
Задължения по банкови заеми	9,619	-	(346)	2,898	12,171
Задължения по договори за лизинг (Приложение 13)	2,841	-	(735)	1,213	3,319
Получено финансиране	537	544	-	(328)	753
	12,997	544	(1,081)	3,783	16,243

18. Равнение на задълженията, възникнали от финансова дейност (продължение)

	Паричен поток от финансова дейност				31 декември 2021 г. (хил. лв.)
	1 януари 2021 г. (хил. лв.)	Постъпления (хил. лв.)	Плащания (хил. лв.)	Други изменения (хил. лв.)	
	Увеличение на основния капитал	-	4,890	-	
Задължения по банков заеми	-	9,779	(13)	(147)	9,619
Задължения по договори за лизинг (Приложение 13)	160	-	(512)	3,193	2,841
Получено финансиране	671	674	-	(808)	537
	831	15,343	(525)	(2,652)	12,997

19. Управление на капитала

Групата управлява капитала си така, че да осигури:

- Спазване на законови изисквания относно капитала
- Функционирането си като действащо предприятие
- Максимална възвръщаемост за собствениците, чрез оптимизация на съотношението между дълг и капитал.

Дружеството управлява капитала си на базата на коефициент на задлъжнялост, който се изчислява като съотношение на нетния дълг към общия размер на капитала.

Нетният дълг включва банковите заеми, задълженията за плащане на база на акции, подлежащи на уреждане с пари и възникнали във връзка с получени банков заеми, задълженията по договор за лизинг, банков овърдрафти и револвиращи кредити.

Общият размер на капитала включва нетния дълг и собствения капитал (така както е оповестен в отчета за финансовото състояние).

Стратегията на Дружеството, която остава непроменена от 2021 година насам, е да поддържа коефициента на задлъжнялост не по-висок от средния коефициент на задлъжнялост за космическия сектор, завишен с 15%. Коефициентът на задлъжнялост към 31 декември 2022 г. и 31 декември 2021 г. е както следва:

	31 декември 2022 г. хил. лв.	31 декември 2021 г. хил. лв.
Заеми (Приложение 12)	12,170	9,623
Задължения за плащания на база на акции (Приложение 12)	1,109	169
Задължения по договори за лизинг (Приложение 13)	3,319	2,841
Парични средства (Приложение 10)	(798)	(4,804)
Нетен дълг (1)	15,800	7,829
Собствен капитал	8,866	11,997
Общо капитал (2)	24,666	19,826
Коефициент на задлъжнялост (1)/(2)	64%	39%
Среден коефициент на задлъжнялост на космическия сектор, завишен с 15%	65%	68%

Нарастването на коефициента на задлъжнялост се дължи на инвестициите в нетекущи активи, финансирани с банков заеми и придобити при условията на финансов лизинг, които водят до увеличението на нетния дълг.

20. Събития след отчетната дата

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на оторизирането му за издаване.

Грант Торнтон ООД
адрес: бул. Черни връх № 26, 1421 София
адрес: : бул. Княз Борис I №111, 9000 Варна
тел.: (+3592) 987 28 79, (+35952) 69 55 44
факс: (+3592) 980 48 24, (+35952) 69 55 33
ел. поща: office@bg.gt.com
уеб сайт: www.grantthornton.bg

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До едноличния акционер на
Ендуросат ЕАД
гр. София

Доклад относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Ние извършихме одит на консолидирания финансов отчет на дружество Ендуросат ЕАД и неговите дъщерни предприятия („Групата“), съдържащ консолидирания отчет за финансовото състояние към 31 декември 2022 г. и консолидирания отчет за другия всеобхватен доход, консолидирания отчет за промените в собствения капитал и консолидирания отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към консолидирания финансов отчет, включващи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният консолидиран финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Групата към 31 декември 2022 г., нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните ѝ парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от ЕС и българското законодателство.

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет“. Ние сме независими от Групата в съответствие с „Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМЕС)“, заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит, приложим в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с тези изисквания. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от консолидиран доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Закона за счетоводството, но не включва консолидирания финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено. Във връзка с нашия одит на консолидирания финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт. Нямаме какво да докладваме в това отношение

Отговорност на ръководството за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от ЕС и българското законодателство, както и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на консолидирани финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване на способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС и Закона за независимия финансов одит, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол;
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата;
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството;
- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови функционирането си като действащо предприятие;
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне;
- получаваме достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на предприятията или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразим мнение относно консолидирания финансов отчет. Ние носим отговорност за ръководството, надзора и извършването на одита на Групата. Ние носим изключителната отговорност за нашето одиторско мнение.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на консолидирания доклад за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно Указанията на професионалната организация на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- (а) информацията, включена в консолидирания доклад за дейността за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, съответства на консолидирания финансов отчет.
- (б) консолидираният доклад за дейността е изготвен в съответствие с приложимите законови изисквания; и
- (в) в резултат на придобитото познаване и разбиране на дейността на Групата и средата, в която тя функционира, не сме установили случаи на съществено невярно представяне в консолидирания доклад за дейността.

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

27 септември 2023 г.
България, гр. София, бул. Черни връх №26

Силвия Динова
Регистриран одитор отговорен за одита

